

Endeligt referat

Udsendt 1. oktober 2015

Møde i Nationalparkbestyrelsen den 15. september 2015

Mødested: Tønnisgård, Havnebyvej 30, 6792 Rømø

Mødet fandt sted fra kl. **14.00 til 17.00.**

Deltagere:

Formand	Janne Jørgensen Liburd	
Varde Kommune (næstformand)	Preben Friis-Hauge	
Esbjerg Kommune	Kurt Jakobsen	
Fanø Kommune	Kristine Krog Kaas	
Tønder Kommune	Susanne Linnet	
Danmarks Naturfredningsforening	Britt Schak Hansen	Afbud
Friluftsrådet	Hanne Voetmann	
Dansk Ornitologisk Forening	Marco Brodde	
Digelagene	Kjeld Andreassen	
Danmarks Jægerforbund	Hans Christian Fuglsang	
Danmarks Sportsfiskerforbund	Lars Brinch Thygesen	
Landbrug & Fødevarer	Mikael Nørby-Lassen	
Naturstyrelsen	Ulrik Lorenzen	
Nationalparkrådet	Svend Tougaard	
Nationalparkrådet	Anne Marie Overgaard	
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen	
Nationalparksekretariatet	Sara Lindholt	
Nationalparksekretariatet	John Frikke	
Nationalparksekretariatet	Søren Christensen	
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfeld (Referent)	

Medarbejderne Sara Lindholt, John Frikke og Søren Christensen deltog frem til og med punkt 2.

Punkter på dagsordenen:

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden – Beslutningspunkt

Janne Liburd bød velkommen og orienterede om afbud og spurgte om dagsordenen kunne godkendes med den ændring at punkt 7 – Status for projekter, flyttes frem som punkt 2.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at dagsordenen blev godkendt*

Beslutning:

Dagsordenen blev godkendt med ændring af rækkefølge.

2. Status for projekter – Orienterings- og Beslutningspunkt

Som bilag var der udsendt skriftlige statusbeskrivelser som vanligt, herudover belyste sekretariatet status i forhold til nationalparkplanen.

Formidlingsprojekter

Søren Christensen orienterede særskilt om hjemmesiden. Hjemmesiden er blevet opdateret på tekstsiden og siden er blevet mere visuelt orienteret, hvor man har forsøgt at fremhæve projektbeskrivelserne. Der er kommet mere grafik på forsiden, som har fået kampagnemoduler, filmklip, verdensarvlink, link til sociale medier m.v. Kampagnemodulerne kan løbende skiftes. <http://nationalparkvadehavet.dk/>

Siden omkring "Udvikling og samarbejde" er blevet opdateret med en række aktuelle projektbeskrivelser. Beskrivelserne skal bruges til "læs mere" og som "landing pages" når vi sender pressemeddelelser ud.

<http://nationalparkvadehavet.dk/udvikling-og-samarbejde/>

Siden "Oplev nationalparken" er opdateret med 15 fortællinger fra nationalparken – udgangspunktet er de 15 fortællinger fra VFF. Hver fortælling afsluttes med kontaktoplysninger på de formidlingspartnere, hvor gæster kan opleve mere om emnet. <http://nationalparkvadehavet.dk/oplev-nationalparken/>

Når den danske side er helt på plads, ønsker Søren at danne sig et overblik over hvilke dele der skal oversættes til engelsk og tysk, så de engelsk- og tysksprogede sider også kan blive opdateret.

I forbindelse med oversættelse drøftede bestyrelsen muligheder for hvilke firmaer man kan benytte. Nationalparken er underlagt Statens indkøbsregler, hvorfor der er krav til hvem man benytter. Sekretariatet vil dog have fokus på kvaliteten af oversættelserne. Janne Liburd vil tage emnet med på formandsforummødet i september.

Søren Christensen gennemgik de forskellige sider på hjemmesiden, herunder siden med sociale medier, siden med udgivelser og dokumenter samt Udinaturen-kortet. Sidstnævnte lever ikke helt op til nationalparkens ønsker, men der arbejdes på en forbedring i samarbejde med Presse & Kommunikation.

Mikael Nørby-Lassen foreslog, at man benytter sig af en fortæller, frem for tekst på hjemmesiden. Søren Christensen forklarede, at det er et spændende forslag, men meget omkostningsfuldt at implementere.

App'en har ikke fået så meget fokus, da hjemmesiden er responsiv og fungerer godt på mobiltelefoner. Bestyrelsen skal overveje hvor meget arbejde der skal lægges i app'en. Ved kun at benytte hjemmesiden, skal man kun opdatere et sted.

Søren Christensen vil fremadrettet tage fat på en opdatering af MitVadehav.

Naturprojekter

John Frikke orienterede om, at han efter længere tids venten nu er i dialog med Naturstyrelsens jurister i forhold til at stifte et græsningsselskab. Det ser ud til, at der er mulighed for at arbejde videre og John Frikke håber at kunne fremlægge sagen ved mødet i oktober. Der mangler dog stadig nogle afklaringer af hvilke former for juridiske enheder (ApS, A/S, I/S, forening m.v.), som NPV eventuelt må indgå i og hvordan. Der er dog allerede tiltag i gang på græsningssiden, herunder tilsagn på en ansøgning om hegning af områder i Ribemarsken.

Naturstyrelsen har bidraget med 125.000 kr. til Prædationsprojektet til aktiviteter i 2015, hvilket positivt øger aktivitetsmulighederne. John Frikke skal i den kommende uge til erfa-møde med Danmarks Jægerforbund og de frivillige og til projektgruppemøde. Der arbejdes p.t. på gode arbejdskort og en folder, som omtaler prædationsprojektet.

Sneum Digesø's søbred og øer er ved at blive rettet af og ud med en genopretning af de oprindeligt flade skrån timer i bredzonen. Sneum Digesø bærer

præg af 20 års vejr og vind, og trænger til en genopretning. John Frikke orienterede kort om projektet, og roste i den forbindelse samarbejdet med Esbjerg Kommune og den lokale entreprenør.

Herudover orienterede John Frikke om adgangen til klæg i Vadehavsområdet. Der skal udpeges områder i (og uden for) nationalparken, hvor digelagene skal have adgang til at grave klæg. I forbindelse med Darum-Tjæreborg Digelags ansøgning, om fornyelse af tilladelse til indvinding af klæg, er der tale om en konkret ansøgning, hvorfor processen ikke havde taget så lang tid. Normalt skal man tage hensyn til om området er Natura 2000, omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 eller andet, og der skal ofte gives dispensation i forhold til fx naturbeskyttelses- og vandløbsloven.

John Frikke orienterede også om strandtudseprojektet, hvor der er udarbejdet en rapport, som bestyrelsen får udleveret på mødet i oktober 2015.

Bestyrelsen drøftede Naturprojekt Ribemarsken, som man også tidligere har drøftet. Det er vigtigt at have for øje, at der er tale om et forprojekt og at der er forhold, der skal afklares og muligheder der skal tænkes ind. Herunder at projektet bliver et naturgenopretningsprojekt som har et fagligt op-hæng, med fokus på specifikke arter og processer, hvor turismen muligvis kan være medfinansierende.

Bestyrelsen besluttede, at godkende sekretariatets indstilling om, at der arbejdes videre med Naturprojekt Ribemarsken som beskrevet i sagsfremstillingen. Heraf anbefales det bl.a., at der ses nærmere på mulighederne for en åbning af Store Åslynge, mindre natur- og hydrologiprojekter i marsken samt trampe- og cykelstier i området. I denne forbindelse tilbyder bestyrelsen at medvirke til en god dialog med lodsejerne. Peter Saabye Simonsen tager bestyrelsens ønske med til styregruppen og påpeger ønsker til fokusområder:

- En bedre belysning af naturforbedringerne ved de forskellige scenarier,
- Yderligere belysning af de vandstands- og dyrkningsmæssige konsekvenser,
- Yderligere undersøgelser af økonomien – Hvad koster det mere præcist? Hvor kan midlerne skaffes? Og hvad genererer et eventuelt projekt af økonomi?
- Muligheder for øget turisme og oplevelsesaktiviteter – og de økonomiske konsekvenser heraf, samt
- Øget samarbejde og facilitering af øget dialog.

Øvrige projekter

Skibets placering:

Janne Liburd bad bestyrelsen forholde sig til placering af kajplads – og hvilke konsekvenser en eventuel placering ved Kolvig kan få i form af dispensationer m.v.

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at skibet kan placeres midlertidigt ved Kammerslusen. Bådklubben har en bådplads og nationalparken kan tegne et almindeligt medlemsskab. Kjeld Andreasen og Bjarne Kiholm har tilbudt at holde opsyn med skibet. Det vil koste 800 kr. for et årskontingent samt udgift til strøm. Dette er en simpel løsning der vil gøre, at skibet vil være beskyttet.

Der var en længere drøftelse af mulighederne for placering, hvor Preben Friis-Hauge og medlemmerne af skibsgruppen orienterede om forhistorien. Bestyrelsens medlemmer havde forskellig opfattelse af den optimale placering og argumenterede for og imod. Herunder blev vandstanden ved Kolvig, hensyn til Lampretten og naturbeskyttelsesloven drøftet. Bestyrelsen var enig i, at der fortsat var forhold der skulle belyses, før man kunne træffe afgørelse om en placering ved Kolvig, som er tænkt som et vinteropholdssted. Flere opfordrede til en objektiv vurdering og fremstilling af de forskellige havne og muligheder.

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at sekretariatet havde undersøgt de generelle muligheder i hele nationalparken og har fået priser på kajplads fra flere steder, herunder Fanø, Rømø og Esbjerg.

Kristine Krog appellerede til, at man får en objektiv vurdering og beskrivelse af muligheder for placering, som man kan videregive til baglandet.

Preben Friis-Hauge bad om, at der også blev skelet til de frivilliges bopæl i forbindelse med placering, da de frivillige skal have nem adgang til skibet.

Lars Brinch Thygesen havde brug for en gennemgang af elementær naturlovgivning på dette område, som skibet vil kunne have indflydelse på. Han bad derfor Ulrik Lorenzen orientere om lovgivningen, i forhold til habitatdirektiv, på det kommende møde.

Peter Saabye Simonsen kunne orientere om, at værftet forventer skibet færdigt ultimo september.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen tager beslutning om Naturprojekt Ribemarskens videre proces*
- *at bestyrelsen tager beslutning om placering af båd ved Kolvig/Ribe*
- *at bestyrelsen beder sekretariatet arbejde videre med uddybning af de 2 ansøgninger - Interreg og PROWAD - herunder budget, før beslutning*
- *at bestyrelsen beder sekretariatet om at færdiggøre projektbeskrivelse for ansøgning til den regionale kulturpulje i samarbejde med SVUF og Vadehavskysten*

Beslutninger:

Naturprojekt Ribemarsken:

Bestyrelsen besluttede at følge sekretariats indstilling om, at der arbejdes videre med Naturprojekt Ribemarsken. Bestyrelsen peger i denne sammenhæng på behovet for at have et bedre grundlag at træffe beslutning på - konkrete løsningsforslag, mere viden om vandstande og effekter, bedre belysning af natur/biodiversitet, økonomi, friluftsliv, turisme og oplevelsesfremme, samt øget samarbejde og facilitering af dialog.

Skibet:

Bestyrelsen er enig om en midlertidig placering ved Kammerslusen. Skibsgruppen arbejder videre med en indstilling til bestyrelsen, herunder relevante placeringer, pris, logistiske forhold, turistgennemstrømning, nærhed til frivillige, lovgivning/dispensationer m.v.

I forhold til Interreg/Prowad og den regionale kulturpulje, bad bestyrelsen sekretariatet arbejde videre.

3. Nyt fra bestyrelse og sekretariat – Orienteringspunkt

Der var forud for mødet udsendt en orientering om sekretariatet og formandsskabets deltagelse i møder og aktiviteter. Herudover havde Peter Saabye Simonsen udarbejdet en ledelsesorientering, der beskrev økonomi, aktiviteter, status på igangværende og afsluttede projekter m.v.

Peter Saabye Simonsen orienterede kort omkring mødeaktiviteter og ledelsesorienteringen, sidstnævnte var et første udkast til at komprimere de mange budskaber fra sekretariatet. Modellen for ledelsesberetningen er en kort opsummering af status på projekter, fremskridt, hvad der er i pipeline, status på kommunikation m.v. Grunden til at Peter Saabye Simonsen har foreslået modellen er, at der bruges meget tid i sekretariatet på at forberede bilag til møderne og at Ledelsesorienteringen blandt andet vil kunne afløse bilaget for mødeaktiviteter m.fl.

Kurt Jakobsen roste oplægget, som han opfattede som en optimering af bestyrelsesmødet. Man vil ud fra dokumentet kunne stille opklarende spørgsmål og herved spare tid under møderne.

Hanne Voetmann roste også dokumentet og foreslog, at man benyttede modellen i en periode og herefter tilrettede den, om nødvendigt.

Mikael Nørby-Lassen var glad for, at man er ved at komprimere bilagsmaterialet, som hidtil har været omfattende.

Beslutning:

Bestyrelsen besluttede at benytte modellen i en forsøgsperiode.

4. Emner til drøftelse i Nationalparkrådet og tilbagemelding til rådet - Beslutningspunkt

Nationalparkrådet afholdt møde den 19. august. Under mødet blev muligheden for at tage emner op af egen drift drøftet. Rådet ønsker bestyrelsens tilbagemelding på dette.

Rådets forretningsorden blev drøftet på mødet og sekretariatet havde udarbejdet et ændringsforslag til forretningsordenen i henhold til rådets ønsker.

Rådet kom med flere forslag til, hvordan de bliver bedre lokale ambassadører og efterlyste synlighed og evt. redskaber.

I forhold til støtte til lokale netværksarrangementer anbefaler rådet, at puljen udbydes i én runde efter "først til mølle"-princippet i 2015.

Svend Tougaard orienterede kort om mødet, herunder om at man havde drøftet oplægget til nedsættelse af råd. Grunden til, at dette oplæg var udarbejdet var, at der i forbindelse med valgproceduren i 2015 var sket fejl.

Rådet havde understreget, at de gerne vil inddrages i arbejdet i nationalparken. Rådet føler sig som ambassadører og vil gerne inddrages mere og vil gerne rådgive bestyrelsen i højere grad og ønsker blandt andet at komme med input til nationalparkmagasinet. Herudover ønsker rådet at tage sager op, som de ikke er blevet bedt drøfte. Dette var der ikke mulighed for i den gamle forretningsorden.

Preben Friis-Hauge pointerede, at der står at det er rådsformand og sekretariat der planlægger dagsorden i samråd med bestyrelsen, altså er det formand for råd og bestyrelse der i samarbejde med sekretariatet planlæg-

ger dagsordenen.

Kristine Krog ville gerne følge indstillingen fra sekretariatet, for hende er det naturligt, at rådet kommer med spontane forslag og emner.

Hanne Voetmann foreslog, at bestyrelsen formulerer de emner rådet skal drøfte og samtidig påpeger, at forslag er velkomne, men at man ikke kan garantere, at de bliver inddraget i arbejdet.

Preben Friis-Hauge spurgte om forretningsordenen for Nationalpark Vadehavet er i tråd med forretningsordenen i de øvrige nationalparker. Dette kunne Hanne Voetmann bekræfte.

Svend Tougaard og Anne Marie Overgaard orienterede om, at rådet ikke følte sig optimalt informeret. Sekretariatet vil fremadrettet informere elektronisk, når der kommer nyt materiale og materialet tages med til møderne.

Kristine Krog foreslog, at ledelsesberetningen også udsendes til rådets medlemmer, så de er bedre informeret. Dette godkendte bestyrelsen.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen tager rådets kommentarer til efterretning*
- *at bestyrelsen godkender de af sekretariatet foreslåede ændringer til rådets forretningsorden*
- *at bestyrelsen godkender rådets anbefaling i forhold til lokale netværksarrangementer*

Beslutning:

Det tydeliggøres, at man gerne vil have input fra rådet. Referatet skal fortsat understrege forskelligheden i rådet.

Bestyrelsen besluttede, at forretningsordenen tilrettes i henhold til sekretariatets forslag og at § 4 stk. 3 tilrettes, så det fremgår at det er formand for råd og bestyrelse der i samarbejde med sekretariatet udarbejder dagsordenen. Herudover kan referatet godkendes forud for det kommende møde, hvis der ingen kommentarer er.

I forhold til lokale netværksarrangementer godkendte bestyrelsen rådets anbefaling.

Rådet får fremadrettet tilsendt Ledelsesorienteringen. Det blev i denne forbindelse pointeret, at nogle emner i bestyrelsen kan drøftes som et lukket

punkt og derfor ikke skal ud til råd og andre. Herudover skal rådet informeres i så stort omfang som muligt.

5. Strategi – Beslutningspunkt

Bestyrelsen har arbejdet med strategi for Nationalpark Vadehavet på to workshops. Der præsenteres et udkast til strategiske principper for de opgaver Nationalparken skal arbejde med fremadrettet. Det skulle på mødet besluttes, om strategiudkastet er på rette vej og skal færdiggøres.

Janne Liburd orienterede om strategien, som er tænkt som en overordnet ramme for hvad nationalparken skal. Nationalparkplanen er meget omfattende, og strategien er tænkt som en komprimeret pejling af hvad man ønsker at opnå. Janne Liburd spurgte bestyrelsen, om de ønsker at lave en handlingsplan på 2-3 år.

Bestyrelsen gennemgik dokumentet, det blev påpeget, at strategien, side 9, burde rykkes frem i dokumentet. Bestyrelsen roste dokumentet, som var en fin komprimeret udgave af nationalparkplanen og som var et godt redskab for hvordan man skal agere. Det blev drøftet, om strategien var for omfattende, eller om der skulle yderligere detaljer med.

Janne Liburd spurgte til handlingsplanen - Nationalparken har en nationalparkplan og har lagt en strategi. Ud fra denne strategi foreslog hun, at bestyrelsen lægger en 2-årsplan, også henset til, at der kommer krav om, at budgetterne skal være mere detaljerede og skal indeholde timeforbrug.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen drøftede udkastet og beder sekretariatet om at færdiggøre dette*

Bestlutning:

Bestyrelsen besluttede at selve strategien, side 9, rykkes frem til side 1 og at dokumentet ellers forbliver uændret.

Bestyrelsen ønsker en årlig handlingsplan med angivelse af aktiviteter, tid og ressourcer. Gerne en flerårig plan, som dog ikke er på detailniveau i år 2 og/eller 3.

6. Evaluering – Beslutningspunkt

Nationalparken har 12 målsætninger, hvor den tolvte er 'Evaluering og monitoring'. Evaluering er et krav fra Nationalparkloven (§ 25 stk. 2). Der har ikke tidligere været arbejdet med målsætning 12, hvorfor bestyrelsen bedes have fokus på den fremadrettet.

Peter Saabye Simonsen fremlagde et forslag til hvordan opgaven med evalueringen kan gribes an. Evalueringsmodellen er baseret på bæredygtighedsmodellen (økonomi, kultur/lokalbefolkning, natur/miljø). Bestyrelsen blev bedt beslutte, om evalueringsmodellen er den rette at arbejde videre med.

Forud for beslutningen orienterede Peter Saabye Simonsen professor Larry Dwyers model, hvor man måler bæredygtighed på 3 kriterier – People, Planet and Profit. Modellen er tidskrævende, men en spændende tilgang.

Målet er at vurdere en indsats ud fra et faktisk grundlag. Man kan kontrollere, om man har nået sine mål og evaluere på, om man fremadrettet skal ændre på noget. Evalueringsmodellen bliver et læringsværktøj som er vigtig for det fremtidige arbejde – også udenfor bestyrelse og sekretariat.

Bestyrelsen drøftede, om Miljøministeriet har krav til hvordan evalueringen skal foregå, eller om de øvrige nationalparker har erfaring/modeller.

Janne Liburd orienterede om, at der er lavet beboerundersøgelser i området, i forbindelse med Interreg-projektet.

Peter Saabye Simonsen foreslog, at man køber analyser og målinger indude fra, f.eks. konsulterer VisitDenmark for tal på overnatninger og regionaløkonomi. Et andet forslag kunne være, at man kunne inddrage partnerne i evalueringen, som vil kunne levere estimat over om blandt andet udnævnelsen til verdensarv har givet et stigende antal besøg og flere forskellige nationaliteter m.v.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen drøfter evalueringsmodellen og beder sekretariatet om at uddybe denne*

Beslutning:

Bestyrelsen drøftede krav og model for evaluering. De mente, at evalueringsmodellen vil være et godt redskab til at vise de gode eksempler på og tydeliggøre arbejdet i nationalparken. Bestyrelsen bad derfor Janne Liburd og Peter Saabye Simonsen tage evalueringsmodellen med til formandsformmødet den 16. september og undersøge, om det er en model alle 4 nationalparker ønsker at bruge.

7. Økonomi - opfølgning på Budget 2015 – Orienteringspunkt

Peter Saabye Simonsen orienterede om status for forbrug i forhold til Budget 2015.

Sekretariatet har gennemgået alle budgetposter og har vendt et underskud på 150.000 kr. til et overskud på ca. 900.000 kr., under de forudsætninger der ligger nu. Grunden til dette overskud er blandt andet, at der ikke er kommet afløb på visse kommunikations- og naturaktiviteter samt at en forberedelse af kajplads til nationalparkskipet er udskudt.

For at Naturstyrelsen kan være fleksibel i forhold til en eventuel overførsel af midler til 2016, skal budgettet være så detaljeret og realistisk som muligt. Sekretariatet vil se, om der er afventende projekter der med fordel kan gennemføres i 2015.

På det kommende budgetmøde med Naturstyrelsen, vil der blive lagt en handlingsplan.

8. Ansøgninger om støtte og tilskud – Beslutningspunkt

Nationalparkens tilskudsordning er under revision på baggrund af bestyrelsens ønske. Bestyrelsen blev bedt drøfte de fremsendte ændringsforslag til tilskudsordningen.

Peter Saabye Simonsen orienterede herudover om procedure for udbud og indkøb, som er udarbejdet i 2015.

Janne Liburd orienterede om de opmærksomhedspunkter der er i forbindelse med tilskudssager og bad bestyrelsen beslutte, hvilken model for tilskud bestyrelsen ønsker.

Janne Liburd bad herudover bestyrelsen tage stilling til den fremsendte procedure for indkøb og udbud.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen beslutter hvilken model for tilskud de ønsker at gå videre med samt peger på 2-3 indsatsområder de ønsker at fokusere på*
- *at bestyrelsen godkender det fremlagte forslag til procedure for indkøb og udbud*

Beslutning:

Bestyrelsen pegede på den tematiske tilgang til tilskudssager, som sikrer at man kommer omkring flere emner. Bestyrelsen ønsker 2 ansøgningsrunder pr. år.

Bestyrelsen bad sekretariatet foreslå emner til temaer og komme med et udspil til en langsigtet plan, som understøtter målsætningerne i nationalparkplanen, understøtter verdensarven og har fokus på synlighed.

Bestyrelsen godkendte den fremsendte procedure for indkøb og udbud uden kommentarer.

9. **Årsrapport 2015 – Beslutningspunkt**

Sekretariatet ønsker at påbegynde Årsrapport 2015 snarest, hvorfor sekretariatet havde bedt om bestyrelsens indspil til hvordan Årsrapport 2015 skal udarbejdes.

Sekretariatet havde foreslået en årsrapport der er bygget op omkring en kort beskrivelse af nationalparken, status på gennemførte projekter/milepæle samt årsregnskab - i lighed med tidligere år - dog i en kortere udgave. Herudover ønskede sekretariatet at tilføje en evaluering af årets resultater.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen godkender sekretariatets forslag til opbygning af årsrapport samt at sekretariatet påbegynder udarbejdelse af rapport*

Beslutning:

Bestyrelsen ønskede en kort og præcis redegørelse for aktiviteter på maksimum 12 sider, som ridser året summarisk op. Årsrapporten ønskes udarbejdet i en online-version, der er sat op i lighed med andet trykt materiale fra nationalparken og bad sekretariatet påbegynde udarbejdelsen.

10. **Evt. og meddelelser**

Lars Brinch Thygesen orienterede om et Realdania-tiltag, der omhandler "Bedre brug af det åbne land - Collective Impact". Lars Brinch Thygesen havde en folder med. Man kan læse om projektet på hjemmesiden: <http://collective-impact.dk/det-aabne-land>, hvorfra folderen også kan downloades. Der er flere forskellige arbejdsgrupper i forbindelse med tiltaget, der arbejder med klimasikring, vandplaner, Co2 begrænsning i forhold til klima m.v. Lars Brinch Thygesen mente, at Ribemarskprojektet var oplagt i denne forbindelse. Desværre har områdets 4 kommuner ikke spillet ind til Collective Impact og derfor er der ikke midler fra en 50 mio. kr. pulje til området.

Bestyrelsen havde en generel snak om jordfordeling og afgifter i forbindelse hermed.

Der blev stillet afklarende spørgsmål i forbindelse med Prowad-projektet, del 1 har været arbejdet med verdensarven. Det kommende projekt er implementering af dette arbejde.

Ulrik Lorenzen roste ekskursionen til Fanø og indbød til, at Naturstyrelsen Blåvandshuk kunne vise rundt i deres område ved en kommende ekskursion.

Herudover drøftede bestyrelsen Skarven, som udgør et problem for især Stalling og Snæbel. Vildtforvaltningsrådet skal revidere forvaltningsplanen for Skarven og når den sendes i høring, kan Nationalpark Vadehavet indgive høringssvar.

Janne Liburd orienterede om, at hun er i dialog med Schackenborgfonden, som har planer for udvikling af Schackenborg Slot, som fremadrettet både skal være for offentligheden og samtidig bevares som kongehusets residens. Projektet har et budget på 113 millioner kr. og Janne deltager i et møde den 29. september, hvor Nationalpark Vadehavet kan byde ind med forslag.

Janne orienterede om, at Vejdirektoratet i samarbejde med Kulturstyrelsen har besluttet, at de eksisterende skilte på motorvejen, der henviser til Nationalpark Vadehavet, bliver suppleret med logo for verdensarven og teksten UNESCO, så det er tydeligt, at man er kommet til et verdensarv-område.

Peter orienterede om, at nationalparken, ud over bevillingen på 7,5 millioner kr., selv har bidraget med yderligere 7,6 millioner kr. i 2015. Et flot resultat af de foregående års arbejde.